

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/208/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114219433
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2114219433.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a sudkýň JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Gabriely Briškovej, v právnej veci navrhovateľa: Ing. Pavel Ambroš, SHR, Kameničná 439, IČO: 36 107 204, zastúpený advokátom: JUDr. Ivan Jánošík, AK so sídlom Klincová 35, Bratislava, proti odporcovi: Fundatio Ecclesiae Sancti Ioanni Baptistae, so sídlom Jána Holého 10, IČO: 45 010 781, Trnava, zastúpený všeobecným splnomocnencom: JUDr. Marian Janota, Čajakova 28, Bratislava, o určenie že odporca nemá postavenie právnickej osoby, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 3. februára 2015, č.k. 14C/160/2014-92 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol návrh a zaviazal navrhovateľa zaplatiť odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 335,47 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu odporcu.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovenia § 103, § 19, § 20 O.s.p., § 18 ods. 1, 2, § 19 ods. 1, 2 O.z., článkom 3 ods. 4 Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou zo dňa 24.11.2000, § 19 ods. 1, 2 zákona č. 308/1991 Zb., § 80 písm. c) O.s.p., keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd v rámci skúmania splnenia procesných podmienok konania v zmysle § 103 OSP posudzoval spôsobilosť oboch účastníkov byť účastníkom konania a ich procesnú spôsobilosť, pričom nezistil, že by niektorý z účastníkov niektorou zo spôsobilostí nedisponoval. U odporcu osobitne súd poukazuje na vyššie citované ustanovenia článku 3 ods. 4 Základnej zmluvy medzi SR a Svätou stolicou zo dňa 24.11.2000, ako aj ustanovenia § 18 ods. 1 OZ, § 18 ods. 2 písm. d) OZ, § 19 ods. 2 OZ, § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 308/1991 Zb., ako aj Potvrdenie o právnej subjektivite a štatutárnom zástupcovi vydané Ministerstvom kultúry SR dňa 12.07.2012 a Potvrdenie o pridelení IČO vydané Štatistickým úradom SR dňa 04.01.2007, z ktorých má súd za to (bez toho, aby v štádiu skúmania podmienok konania považoval za potrebné vykonávať v tomto smere ďalšie dokazovanie), že odporca je právnickou osobou, ktorá vznikla dňom jej zápisu do evidencie na MK SR dňa 28.12.2006 (viď potvrdenie MK SR na č.l. 5). V rámci skúmania procesných podmienok konania teda súd nevidel dôvod na zastavenie konania z dôvodu nespôsobilosti odporcu byť účastníkom konania. Nakoľko žaloba podaná navrhovateľom je žalobou určovacou, súd najskôr skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na určení, že odporca nemá postavenie právnickej osoby. V prejednávanej veci navrhovateľ existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, že odporca nemá postavenie právnickej osoby nepreukázal. Navrhovateľ totiž nepreukázal, že by rozhodnutie súdu pozitívne určujúce, že odporca nemá postavenie právnickej osoby, bolo konkrétnym spôsobom spôsobilé ovplyvniť právne postavenie navrhovateľa. Z

navrhovateľom opísaných skutkových okolností prípadu, odôvodnenia naliehavého právneho záujmu, ako aj s poukazom na konanie prebiehajúce pred Okresným súdom Komárno pod sp.zn. 14C/88/2013, je zrejmé, že cieľom navrhovateľa je dosiahnuť uznanie postavenia nájomcu vyššie uvedených pozemkov nachádzajúcich sa v k.ú. G. a k.ú. G.. Súd je však názoru, že ani v prípade vyhovenia podanej určovacej žalobe by nedošlo k nastoleniu takého stavu, ktorý navrhovateľ od žaloby očakáva, a to stavu právnej istoty. Súd poukazuje ďalej na paradox, a síce, ak by aj súd v tomto konaní žalobe vyhovel a určil, že odporca nemá postavenie právnickej osoby, znamenalo by to, že Nájomná zmluva zo dňa 19.09.2008 vrátane Dodatku č. 1 k zmluve sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi, nakoľko ich uzavrel ako prenajímateľ niekto, kto nemal spôsobilosť na právne úkony (§ 38 ods. 1 OZ), a navrhovateľ by nemal od akého právneho úkonu odvodzovať svoje postavenie nájomcu. Ak by pritom vyhovenie určovacej žalobe nemalo mať kladný vplyv na nájomný vzťah navrhovateľa, súd nevidí iný dôvod, pre ktorý by mohol mať navrhovateľ na žalobe naliehavý právny záujem, pričom tento iný dôvod navrhovateľ počas konania nezrejmil. Ak navrhovateľ uviedol, že by sa rozhodnutím o žalobe odstránili jeho účtovné, daňové a ekonomické problémy, vedel by usporiadať svoje účtovníctvo a svoje daňové veci, takúto argumentáciu súd považuje za absolútne nekonkrétne, nepresvedčivú a nepostačujúcu pre záver súdu o naliehavom právnom záujme na podanej žalobe. Ďalej navrhovateľ odôvodňoval naliehavý právny záujem na podanej žalobe aj tým, že by sa po rozhodnutí súdu o žalobe mohol domáhať prípadne svojich nárokov, ktoré niekto získal len na základe simulovaných tvrdení. Tu treba uviesť, že nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobe spočíva v tom, že v takom prípade by bolo možné žalovať žalobou o plnenie, kde by bola otázka právnej subjektivity žalovaného riešená ako otázka predbežná. Súd vzhľadom k uvedenému dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, pretože nepreukázal, ako konkrétne by výrok kladného súdneho rozhodnutia ovplyvnil právne postavenie navrhovateľa, a teda ako by mal za následok zmenu jeho práv a povinností alebo postavenia v hmotnoprávných vzťahoch. Pokiaľ súdne rozhodnutie žiadnym konkrétnym spôsobom nie je spôsobilé ovplyvniť právne postavenie navrhovateľa, nemožno konštatovať danosť naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe. Keďže navrhovateľ v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, pričom preukázanie naliehavého právneho záujmu je v prípade takejto žaloby predpokladom pre zaobranie sa vecou samou, súd nepristúpil k posudzovaniu merita veci, ale žalobu zamietol. Z tohto dôvodu súd s poukazom na zásadu hospodárnosti konania už nevykonával navrhovateľom navrhnuté dôkazy. Nakoľko odporca bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, súd o náhrade trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 151 ods. 1 OSP, tak, že mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia celkom v sume 335,47 eura. Náhrada trov právneho zastúpenia bola priznaná podľa ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a síce ako náhrada za odmenu za 4 úkony právnej služby á 61,85 eura v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 26.11.2014, vyjadrenie zo dňa 26.11.2014, účasť na pojednávaní dňa 27.01.2015 a dňa 03.02.2015), náhrada za režijné paušály 4x 8,04 eura, t.j. spolu 279,56 eura + 20% DPH (55,91 eura - keď právny zástupca odporcu preukázal, že je platiteľom DPH), celkom teda 335,47 eura. Súd priznal odporcovi náhradu za odmenu pri všetkých úkonoch právnej služby vo výške 61,85 eura, nakoľko takúto náhradu odporca žiadal, hoci pri dvoch posledných úkonoch právnej služby predstavovala základná sadzba tarifnej odmeny sumu 64,53 eura (1/13 z výpočtového základu 839,- eur v roku 2015). Súd priznal ako náhradu pri režijných paušáloch sumu 8,04 eura pri každom úkone právnej služby v zmysle vyčíslenia, hoci odporca mal nárok na sumu 8,39 eura pri posledných dvoch úkonoch právnej služby (1/100 z výpočtového základu 839,- eur v roku 2015). Súd nepriznal odporcovi právo na náhradu odmeny a režijného paušálu za úkon právnej služby - vyjadrenie zo dňa 02.02.2015, pretože tieto náklady nepovažoval za účelne vynaložené, nakoľko súd odporcu na zaslanie uvedeného vyjadrenia osobitne nevyzval, pričom skutočnosti vo vyjadrení uvádzané mohli byť prednesené na nasledujúcom pojednávaní.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ a to z dôvodov, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že konaním súdu došlo k vade konania podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., na základe čoho žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil, eventuálne aby rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Odvolateľ vo svojom odvolaní uviedol, že nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa, že podaná žaloba je nedôvodná pre údajnú absenciu naliehavého právneho záujmu. K spôsobilosti byť účastníkom súdneho konania odvolateľ poukázal na ustanovenia § 19 zákona č. 99/1963 Zb., keď jediným predpokladom a základom je hmotno-právna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. V tejto súvislosti navrhovateľ uviedol, že odporca nie je ani právnickou osobou, ktorej by takúto pozíciu stanovil zákon resp., ktorá

by bola zriadená osobitným zákonom. Splnenie podmienky občiansko-procesnej subjektivity je súd povinný skúmať z úradnej povinnosti a teda aj bez návrhu po celý čas konania. Jej nedostatok vytvára neodstrániteľnú prekážku vedenia konania a potom, ako to súd zistí, je povinný konanie zastaviť podľa zásad ustanovenia § 104 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. K otázke naliehavého právneho záujmu odvolateľ uviedol, že navrhovateľ podaním určovacej žaloby vyjadruje, že k ochrane jeho práva postačí žalované určenie a teda v daní istoty zákonného práva. Požadované určenie sa pritom netýka existencie alebo neexistencie samotnej právnej skutočnosti, ale len právneho vzťahu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR z 18.06.2007 sp. zn. 1 Cdo 91/2006. Naliehavosť právneho záujmu vidí navrhovateľ v ohrození svojho právneho postavenia a v neistote vlastníckych - nájomných vzťahov k nehnuteľnostiam, ktorých je nájomcom a ktoré obhospodaruje, ako aj neistoty postavenia navrhovateľa ako nájomcu vo vzťahu k odporcovi, ktorý vytvára dojem o svojej právnej existencii a zaväzuje navrhovateľa k plneniu platobných povinností a podobne. Navrhovateľ ďalej namietal, že nemôže súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že je na vôli či posúdení súdu či vyjadrenia, listiny a podobne smerujúce k ozrejmieniu neexistencie občiansko-procesnej subjektivity povolí. Podľa názoru odvolateľa ide o popretie akýchkoľvek zásad súdneho konania a najmä zásady prejednávacej. K otázke aplikácie ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. uviedol, že prejednávaná žaloba nesmeruje k určeniu, či tu právny vzťah alebo právo je a preto, pre aký dôvod a na základe akej právnej úpravy súd posudzoval naliehavý právny záujem, navrhovateľovi nie je zrejmé. V danom prípade navrhovateľ uvádza, že v prejednávanej veci viac svedčí ustanovenie § 80 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Aj keď sa jedná o žalobu podanú voči osobe vytvárajúcej dojem, že ide o právnickú osobu, čo navrhovateľ odmieta, žaloba smeruje k posúdeniu spôsobilosti na právne úkony, t.j. k žalobe podľa ustanovenia § 80 písm. a) zákona č. 99/1963 O.s.p., na prejednanie ktorej sa vyriešenie otázky naliehavého právneho záujmu nevyžaduje. V závere svojho odvolania navrhovateľ uviedol, že v prípade, ak by odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, navrhovateľ žiada, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania pre výskyt otázky po právnej stránke zásadného významu a to či súd je povinný skúmať splnenie podmienky občiansko-procesnej subjektivity účastníka konania alebo nie, či súd pri posudzovaní otázky splnenia súdneho konania spočívajúcej v občiansko-procesnej subjektivite účastníka konania je povinný vykonať dokazovanie, eventuálne môže danú otázku posúdiť len na základe vlastnej úvahy bez relevantných dôkazov, či žaloba o určenie, či určitá osoba má alebo nemá právnu subjektivitu je žalobou podľa § 80 písm. a) alebo podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 O.s.p.

K odvolaniu navrhovateľa zaslal písomné vyjadrenie odporca, v ktorom uviedol, že sa v celom rozsahu v predmetnej veci stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa a jeho odôvodnením. Navrhovateľ nepreukázal žiaden naliehavý právny záujem a celé podanie je špekulatívne a sleduje jeden cieľ a to akýmkoľvek možným spôsobom prerušiť odvolacie konanie voči rozhodnutiu Okresného súdu Komárno sp. zn. 14C/88/2013, v ktorom predmetom konania je určenie, že nájomcom pozemkov na LV XXX v k.ú. G. a na LV č. XXXX, XXXX v k.ú. G., v ktorom konaní navrhovateľ nevedel preukázať existenciu právneho vzťahu a rovnako ani v tomto konaní nevie preukázať naliehavý právny záujem. Na základe uvedeného preto žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), c) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený min. 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 14C/160/2014 je návrh navrhovateľa, ktorým sa domáha, aby súd určil, že odporca nemá postavenie právnickej osoby a teda nie je schopný byť nositeľom práv a povinností.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľ zamietnutý a v závislom výroku o náhrade trov konania.

Súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa z dôvodu, že dospel k záveru, že navrhovateľ v prejednávanej veci nemá dostatok naliehavého právneho záujmu na určení, že odporca nemá postavenie právnickej osoby a teda nie je nositeľom práv a povinností. Uviedol, že je zrejmé, že cieľom navrhovateľa je dosiahnuť uznanie postavenia nájomcu vyššie uvedených pozemkov nachádzajúcich sa v k.ú. G. a v k.ú. G. v konaní prebiehajúcom pred Okresným súdom Komárno pod sp. zn. 14C/88/2013. Súd však dospel k názoru, že ani v prípade vyhovenia podanej určovacej žalobe by nedošlo k nastaveniu takého stavu, ktorý by navrhovateľ od žaloby očakával a to stavu právnej istoty, keď ide o otázku predbežnú, ktorú je možné riešiť v súdnom konaní pred Okresným súdom Komárno, ktoré konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Ak by vyhovenie určovacej žalobe nemalo mať kladný vplyv na nájomný vzťah na navrhovateľa, súd nevidí iný dôvod, pre ktorý by mohol mať navrhovateľ na žalobe naliehavý právny záujem, pričom tento iný dôvod navrhovateľ počas konania neozrejmil.

Podľa § 80 O.s.p., návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä

- a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho);
- b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva;
- c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Zákon demonštratívny spôsobom vypočítava tri druhy návrhov na začatie konania:

a) tzv. statusové návrhy (návrhy na začatie statusového konania, konania o osobnom stave). V statusových veciach súd rozhoduje vždy konštitutívne. To znamená, že od momentu právoplatnosti jeho rozhodnutia sa konštituuje právny status osoby. Niektoré zo statusových vecí možno začať len na návrh, napr. rozvod manželstva, iné možno začať i bez návrhu (porovnaj § 81 O.s.p.). K návrhom podľa ustanovenia § 80 písm. a) O.s.p. o osobnom stave patrí okrem návrhov vymenovaných v tomto ustanovení taktiež návrh o zapretie rodičovstva, návrh o ustanovenie opatrovníka maloletému, návrh o povolenie uzavrieť manželstvo a ďalšie. Je pre ne charakteristické, že rozhodnutie o nich je záväzné pre každého. Konania vo veciach osobného stavu sa zásadne prejednávajú a rozhodujú v nesporovom konaní; platí to o všetkých veciach, o ktorých sa konanie začína bez návrhu a o veciach vymenovaných v ustanovení § 120 ods. 2 O.s.p. aj pokiaľ by o nich konanie malo byť začaté len na návrh. Len výnimočne sa veci o osobnom stave prejednávajú v sporovom konaní, napríklad rozvod manželstva.

b) žaloby o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo porušenia práva. Pôjde o typické sporové konania, v ktorých súd rozhoduje deklaratórne, teda deklaruje, že povinnosť žalovaného vo sfére hmotného práva existuje alebo neexistuje a táto deklarácia sa prejavuje buď v zamietavom výroku rozhodnutia alebo naopak vo výroku rozhodnutia ukladajúceho žalovanému túto hmotno-právnu povinnosť splniť. Žalobou o splnenie povinnosti v zmysle ustanovenia § 80 písm. b) O.s.p., ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva je nielen žaloba, ktorou sa navrhovateľ domáha, aby mu odporca zaplatil určitú čiastku alebo niečo iné dal, aby žalovaný pre neho niečo vykonal, aby sa žalovaný niečoho zdržal, alebo aby žalovaný niečo strpel, ale i žaloba o uloženie prehlásenia vôle, rovnako aj žaloba o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu. Petit žaloby o plnenie, ktorou sa navrhovateľ domáha uloženia inej povinnosti než zaplata peňažnej čiastky, musí z hľadiska svojej určitosti a zrozumiteľnosti zodpovedať niektorému zo spôsobov výkonu rozhodnutia, ibaže sa navrhuje vydanie rozhodnutia, ktoré sa exekučne nevykonáva.

c) žaloby určovacie. Určovacie žaloby sa rozdeľujú na kladné alebo záporné. O kladnú určovaciu žalobu pôjde v prípade, ak sa navrhovateľ domáha určenia existencie práva, či právneho vzťahu. O negatívnu určovaciu žalobu naopak pôjde v prípade, ak sa navrhovateľ domáha určenia neexistencie určitého práva či právneho vzťahu. Najširšie vymedzenie pojmu „právny vzťah“ v sebe zahŕňa všetky spoločenské vzťahy normované všeobecnými záväznými právnymi normami - inak povedané akýkoľvek vzťah definovaný subjektmi, objektom a obsahom, ktorý spadá pod reglementáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, môže byť predmetom určovacej žaloby. Rozlišovanie pojmov právo a právny vzťah v tomto prípade má veľký procesný význam s ohľadom na prípustnosť tzv. žalôb o určenie existencie či neexistencie inej právnej skutočnosti. Právnym vzťahom tu bude dvoj či viacstranný právny vzťah, napríklad zmluvný či zodpovednostný vzťah. O právo pôjde v prípadoch subjektívnych práv, teda pôjde

o určenie existencie či neexistencie subjektívneho práva, napríklad vlastníckeho práva. Predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je vecná legitímácia, ktorá je vo svojej podstate hmotno-právny stav, ktorého existencia zakladá žalovateľnosť nároku. V tomto prípade bude na podanie určovacej žaloby vecne legitímovaný účastník právneho vzťahu či práva, o ktoré v určovacej žalobe ide. Ďalšou podmienkou úspešnosti určovacej žaloby je existencia tzv. naliehavého právneho záujmu. Naliehavý právny záujem je procesným predpokladom prípadnej úspešnosti či neúspešnosti určovacej žaloby, kým vecná legitímácia je v podstate otázkou hmotno-právneho posúdenia žalobcom uplatneného nároku. Ak súd zamietla určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené, aby sa zároveň zaoberal vecou samou. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení bude daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené alebo ak by sa bez tohto požadovaného určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Z tohto vyplýva, že určovacia žaloba spravidla nebude opodstatnená čo do naliehavého právneho záujmu v prípadoch, keď možno žalovať priamo na splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.). Určovacia žaloba má preventívny charakter a bude opodstatnená najmä v prípadoch, keď k porušeniu práva ešte nedošlo. Len čo je porušenie subjektívneho práva dokonané, možno spravidla žalovať priamo na plnenie, reparáciu škodlivých právnych následkov zo strany odporcu. Preto v takýchto prípadoch nebude daný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe.

Existujú rozporné názory na možnosť žalovať na určenie tzv. inej právnej skutočnosti. Niektorí takéto žaloby a priori vylučujú, iní ich pripúšťajú ale len v určitých prípadoch, keď ich existenciu opierajú o demonštratívnu výpočtu druhov návrhov na začatie konania v § 80 O.s.p. Z demonštratívnej povahy výpočtu druhov návrhov na začatie konania obsiahnutej v zákone možno vyvodíť i existenciu iných druhov žalôb v zákone výslovne neupravených. Pôjde typicky o prípady určenia existencie či neexistencie právnej skutočnosti. Táto možnosť je daná iba a výlučne v prípadoch, ak je prezumovaná konkrétnym zákonným ustanovením.

Určovacou žalobou v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. nie sú žaloby o určenie právnej skutočnosti, u ktorých naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva z právneho predpisu, ako sú napríklad žaloba podľa § 175k ods. 2 O.s.p., žaloba o určenie doby splnenia dlhu podľa § 564 OZ, žaloba o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru podľa § 72 Zákonníka práce, návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločností s ručením obmedzeným alebo akciovej spoločnosti podľa § 131 a § 183 Obch.z., žaloba o určenie pravosti výšky alebo poradia popretej pohľadávky a ďalšie. V uvedených prípadoch žaloba nemôže byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko samotný zákon podanie takejto žaloby predpokladá a preto navrhovateľ nie je ani povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti o takomto právnom záujme.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa vecne správne zamietol návrh navrhovateľa o určenie, že odporca nemá postavenie právnickej osoby, avšak odvolací súd dospel k tomuto záveru na základe iného právneho posúdenia ako súd prvého stupňa. Súd prvého stupňa odôvodnil zamietnutie návrhu tým, že navrhovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., avšak odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nejde o žalobu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., ale ide o iný druh žaloby v zmysle § 80 O.s.p., ktorou sa navrhovateľ domáha určenia právnej skutočnosti a v danom prípade na oprávnenosť a dôvodnosť podania takejto žaloby je potrebné, aby samotné znenie hmotno-právneho predpisu odkazovalo na možnosť podania takejto žaloby tak, ako to bolo vyššie uvedené.

Na základe uvedeného odvolací súd vyzval účastníkov konania v zmysle ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. k možnému použitiu na vec súdom prvého stupňa neaplikovaného ustanovenia § 80 O.s.p. vo vzťahu k posúdeniu aktívnej legitímácie navrhovateľa na podanie takejto žaloby.

Navrhovateľ vo svojom podaní zo dňa 04.04.2016 uviedol, že prvostupňový súd sa v konaní o podanej žalobe venoval len a výlučne otázke existencie naliehavého právneho záujmu s poukazaním na znenie ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. s tým, že z dôvodu, že navrhovateľ nepreukázal tento naliehavý právny záujem, nepristúpil ani k posudzovaniu merita veci a žalobu zamietol. Tento postup navrhovateľ rozporoval, avšak bezvýsledne. Vo veci samej navrhovateľ podal žalobu, ktorou sa domáha rozhodnutia o tom, že odporca nemá postavenie právnickej osoby a teda nie je schopný byť nositeľom práv a povinností. Je toho názoru, že ide o žalobu, ktorá je základom konania o osobnom stave (o spôsobilosti na právne úkony), t.j. konanie o žalobe podanej podľa ustanovenia § 80 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Na prejednanie takejto žaloby zákon nevyžaduje posudzovanie otázky existencie naliehavého právneho

záujmu a súd je povinný žalobu prejednať a rozhodnúť o nej bez prihladnutia na znenie ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. Ide o stav, ktorý prvostupňový súd neriešil. Vzhľadom na výzvu odvolacieho súdu je navrhovateľ toho názoru, že vo veci bola a je podaná žaloba o osobnom stave, t.j. žaloba podľa ustanovenia § 80 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. a preto stav, že prvostupňový súd uvedenú právnu úpravu nepoužil, je chybou. Navrhovateľ preto navrhuje, aby odvolací súd o podanom odvolaní rozhodol a napadnutý rozsudok posúdil s tým, že prvostupňový súd nepoužil právnu úpravu, ktorá sa na konanie vzťahuje, čím došlo k rozhodujúcemu pochybeniu prvostupňového súdu a odňatiu práva navrhovateľa ako účastníka konania a preto navrhuje, aby odvolací súd podanému odvolaniu vyhovel v plnom rozsahu.

Na výzvu súdu zaslal písomné vyjadrenie aj odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu a to podaním zo dňa 31.03.2016 v ktorom uviedol, že navrhovateľ podal tento návrh účelovo, s cieľom vytvoriť prekážku v konaní 14C/88/2013 vedenom na Okresnom súde v Komárne a zároveň uviedol, že je toho názoru, že návrh na začatie konania nie je podaný v súlade s ustanovením § 80 O.s.p. Cirkevný právny subjekt - Fundatio Ecclesiae Sancti Ioanni Baptistae je právnická osoba, ktorá vznikla v zmysle zákona č. 308/1991 o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, jej zriaďovateľ je Rímsko-katolícka cirkev - Trnavská arcidiecéza, ktorá v zmysle platnej legislatívy urobila všetky právne úkony na jej registráciu na Ministerstve kultúry SR - register právnych subjektov odvodzujúcich existenciu od Rímsko-katolíckej cirkvi ako aj ostatných príslušných štátnych orgánov - Štatistický úrad, Daňový úrad, má riadne pridelené IČO a IČ DPH. Vzhľadom na uvedené, navrhovateľ nepreukázal aktívnu legitimáciu na podanie žaloby a preto odporca žiada, aby odvolací súd žalobu navrhovateľa zamietol z titulu nedostatku aktívnej legitimácie.

V prvom rade odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa konštatuje, že odporca v konaní preukázal procesno-právnu subjektivitu byť účastníkom konania v zmysle ustanovenia § 19, 20 O.s.p., čo mal odvolací ako aj prvostupňový súd preukázané potvrdením o právnej subjektivite a štatutárnom zástupcovi vydanom Ministerstvom kultúry SR zo dňa 12.07.2012, ako aj potvrdením o pridelení IČA vydaným Štatistickým úradom SR dňa 04.01.2007 a odporca je právnickou osobou, ktorá vznikla dňom jej zápisu do evidencie na Ministerstve kultúry SR dňa 28.12.2006 (č.l. 5 v spise). V danom prípade tak bola splnená základná procesno-právna podmienka, aby súd mohol v prejednávanej veci konať a nedošlo k zastaveniu konania v zmysle ustanovenia § 104 O.s.p., vzhľadom na čo sa zistilo, že v konaní neexistuje neodstrániteľná vada konania spočívajúca v nedostatku právnej subjektivity na strane niektorého z účastníkov konania. Odvolací súd je tak toho názoru, že zo strany súdu prvého stupňa došlo k riadnemu skúmaniu podmienok konania v zmysle ustanovenia § 103 O.s.p..

V prejednávanej veci však odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľom podaná žaloba, ktorou sa domáha určenia, že odporca nemá postavenie právnickej osoby, nepredstavuje žalobu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. ako uviedol súd prvého stupňa, nakoľko sa v prejednávanej veci neskúma existencia práva alebo právneho vzťahu tak, ako to predpokladá toto citované ustanovenie, ale navrhovateľ sa domáha určenia neexistencie právnej skutočnosti, t.j. že odporca nemá postavenie právnickej osoby. V danom prípade sa však odvolací súd nestotožňuje ani s právnym názorom navrhovateľa, ktorý ako v konaní pred súdom prvého stupňa tak aj v odvolacom konaní uviedol, že ide o žalobu o osobnom stave v zmysle ustanovenia § 80 písm. a) O.s.p., nakoľko pri týchto žalobách zákon predpokladá, že sa týkajú len osobného stavu fyzickej osoby, majú konštitutívny charakter a konania vo veciach osobného stavu sa zásadne prejednávajú a rozhodujú v nesporovom konaní. Na základe uvedeného, teda nie je možné v rámci tohto zákonného ustanovenia sa domáhať aj určenia neexistencie postavenia odporcu ako právnickej osoby.

Odvolací súd tak vzhľadom na vyššie uvedené uvádza, že navrhovateľ sa podanou žalobou domáha určenia neexistencie právnej skutočnosti. Žaloba, ktorou sa účastník domáha určenia ne/existence právnej skutočnosti môže byť opodstatnená, ale len v tom prípade pokiaľ má oporu v platnom právnom poriadku, ak však právny poriadok takúto žalobu nepripúšťa, treba ju bez ďalšieho zamietnuť (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 231/2006, sp. zn. 3 Cdo 99/2008).

Na základe uvedeného je tak odvolací súd v prejednávanej veci toho názoru, že žaloba, ktorou sa navrhovateľ domáha označeného určenia, nespĺňa predpoklady žaloby podľa § 80 písm. a) O.s.p., lebo sa netýka osobného stavu fyzickej osoby, taktiež nejde o žalobu podľa § 80 písm. c) O.s.p., lebo sa netýka existencie alebo neexistencie práva alebo právneho vzťahu, a zároveň nejde ani o žiadnu inú

žalobu v zmysle ustanovenia § 80 O.s.p., lebo takáto žaloba podaná zo strany navrhovateľa v tomto konaní nemá oporu v platnom právnom poriadku.

Čo sa týka odvolacej námietky navrhovateľa a teda, že ak súd prvého stupňa skúmal len dostatok naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe a ďalej nevykonával dokazovanie v merite veci, došlo z jeho strany takýmto postupom u navrhovateľa k odňatiu práva byť účastníkom konania, je odvolací súd toho istého názoru ako súd prvého stupňa, že bez doloženia existencie takéhoto záujmu musí súd žalobu podľa § 80 písm. c) O.s.p. zamietnuť ako neprípustnú. Ide o samostatný a prvoradý dôvod pre jej zamietnutie, v dôsledku čoho súd po zaujatí záveru, že určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) O.s.p. nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení procesne prípustným nástrojom na ochranu práva, zamietne takúto žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 44/2008). V danom prípade tak zo strany súdu prvého stupňa po zistení nedostatku naliehavého právneho záujmu na tejto určovacej žalobe v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. nedošlo k porušeniu žiadneho z občiansko-procesných predpisov, ktorým by došlo k odňatiu práva navrhovateľa byť účastníkom konania.

Odvolací súd neprepustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, pretože podľa jeho názoru nejde o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nakoľko otázky vymedzené navrhovateľom, či je súd je povinný skúmať splnenie podmienky občiansko-procesnej subjektivity účastníka konania alebo nie; či súd pri posudzovaní otázky splnenia súdneho konania spočívajúcej v občiansko-procesnej subjektive účastníka konania je povinný vykonať dokazovanie, eventuálne môže danú otázku posúdiť len na základe vlastnej úvahy bez relevantných dôkazov; či žaloba o určení, či určitá osoba má alebo nemá právnu subjektivitu je žalobou podľa § 80 písm. a) alebo podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 O.s.p., nie sú podľa názoru odvolacieho súdu otázky zásadného právneho významu, ktoré by neboli doposiaľ rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu riešené.

Vzhľadom na vyššie uvedené tak odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, aj keď z iných právnych dôvodov ako to urobil prvostupňový súd, keď tento rozhodol správne aj o náhrade trov konania, ktorých výšku navrhovateľ v odvolaní ani nespochybňoval.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcovi, ktorý bol v odvolacom konaní plne procesne úspešným, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich náhradu návrhom v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnil a ani mu nevyplývajú z obsahu spisu.

Uvedený rozsudok bol prijatý v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.